

Byggnadsminnesförklaring av manbyggnad, flyglar och port-
liderbyggnad på Nordanby herrgård, Kycklingen 42,
Västerås kommun

Fråga om byggnadsminnesförklaring av Nordanby herrgård med tillhörande park väcktes 1985-12-13.

Byggnadsnämnden i Västerås kommun har inte inkommit med synpunkter på länsstyrelsens förslag till skyddsföreskrifter av den 4 juni 1987.

Riksantikvarieämbetet har i yttrande 1987-04-29 förklarat, att en byggnadsminnesförklaring är väl motiverad och tillstyrker de föreslagna skyddsföreskrifterna.

Nuvarande ägare Ljungberggruppen AB har 1990-11-23 beretts tillfälle avge yttrande över förslag till skyddsföreskrifter. Yttrande har inte inkommit inom föreskriven tid.

Nordanby gård är inom Västerås kommun det enda väl bevarade exemplet på de under 1800-talet vanligt förekommande "landerierna" (lantliga borgarresidens med jordbruk). Gården ligger inom Västerås stadsgräns utmed Bergslagsvägen i ett numera bebyggt område. I anslutning till gårderna finns ännu fungerande ekonomibyggnader till jordbruket.

Med all sannolikhet tillkom gården på 1810-talet genom köpmannen J-G Nordströms markinköp. Denne lät uppföra de byggnader, som utgör stommen till den bevarade bebyggelsen. På uppdrag av den nye ägaren, apotekaren och brukspatronen Christian Mauritz Zimmerman (född 1804 i Västerås), genomgick mangårdsbyggnaden år 1847 en ombyggnad som gav den dagens utformning. Manbyggnaden av rödfärgat timmer i 2 våningar under tälttak tillbyggdes med kopplade flyglar i bottenvåning samt med lanterninvåning överst. Byggnaden fick även dess nuvarande panelning och sin karakteristiska senempireutsmyckning med balustrader, kolonnuren förstukvist och inte minst den bevarade påkostade fasta inredningen och inre utsmyckningen.

Flyglarna fick spritputsrevetering och östra flygeln försågs med klocktorn. Portliderbyggnaden tillkom genom utökningen av en mindre befintlig byggnad.

Byggnaderna på Nordanby gård och framför allt manbyggnaden har genom 1847-års ombyggnad fått en unik och högst personlig utformning. Den vackra empirebyggnaden med flyglar är den sista resten av landerier i länet.

Samtliga byggnader har, bortsett från enklare förändringar, på ett sällsynt sätt bibehållit sin ursprungliga utformning, rumsfördelning och utsmyckning. Den samtida parken och trädgården är till stor del bevarad.

Byggnaderna på Nordanby gård representerar en för länet sällsynt typ av mindre lantliga residens som tillkom under 1800-talet. I Västerås kommuns bevarandeprogram redovisas Nordanby som byggnad av större kulturhistoriskt värde som inte får förvanskas.

Byggnaderna på Nordanby gård är synnerligen märkliga genom sitt kulturhistoriska värde.

Länsstyrelsen förklarar enligt 3 kap 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen (KML) byggnaderna för byggnadsminne.

Enligt 3 kap 2 § nämnda lag meddelar länsstyrelsen följande skyddsföreskrifter:

1 Manbyggnaden, flyglarna och portlidret - på situationsplan tillhörande dessa skyddsföreskrifter markerade med nr I-IV - får inte rivas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.

2 I manbyggnaden (nr I) får inte utan tillstånd från länsstyrelsen, åtgärder vidtas som medför ingrepp i befintlig planlösning eller ursprunglig fast inredning (ex dörrar, golv, foder, lister, panel, trappa, väggmålningar, kakelugnar m m).

3 Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt och med sådant material att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Upprustning och konserveringsåtgärder skall ske i samråd med länsstyrelsen.

4 Den till byggnaderna hörande parken, som avgränsats med streckad linje på situationsplanen, skall hållas i sådant skick att byggnadernas utseende och karaktär inte förvanskas.

Länsstyrelsen lämnar råd och anvisningar i fråga om underhållet av byggnaderna.

Om ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skyddsföreskrifter finnes nödvändig för att byggnaden skall vara till nytta eller om det finns särskilda skäl, får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § KML meddela tillstånd härtill.

Enligt 21 § KML gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten, se bilaga (formulär nr 5).

Gösta Larsson

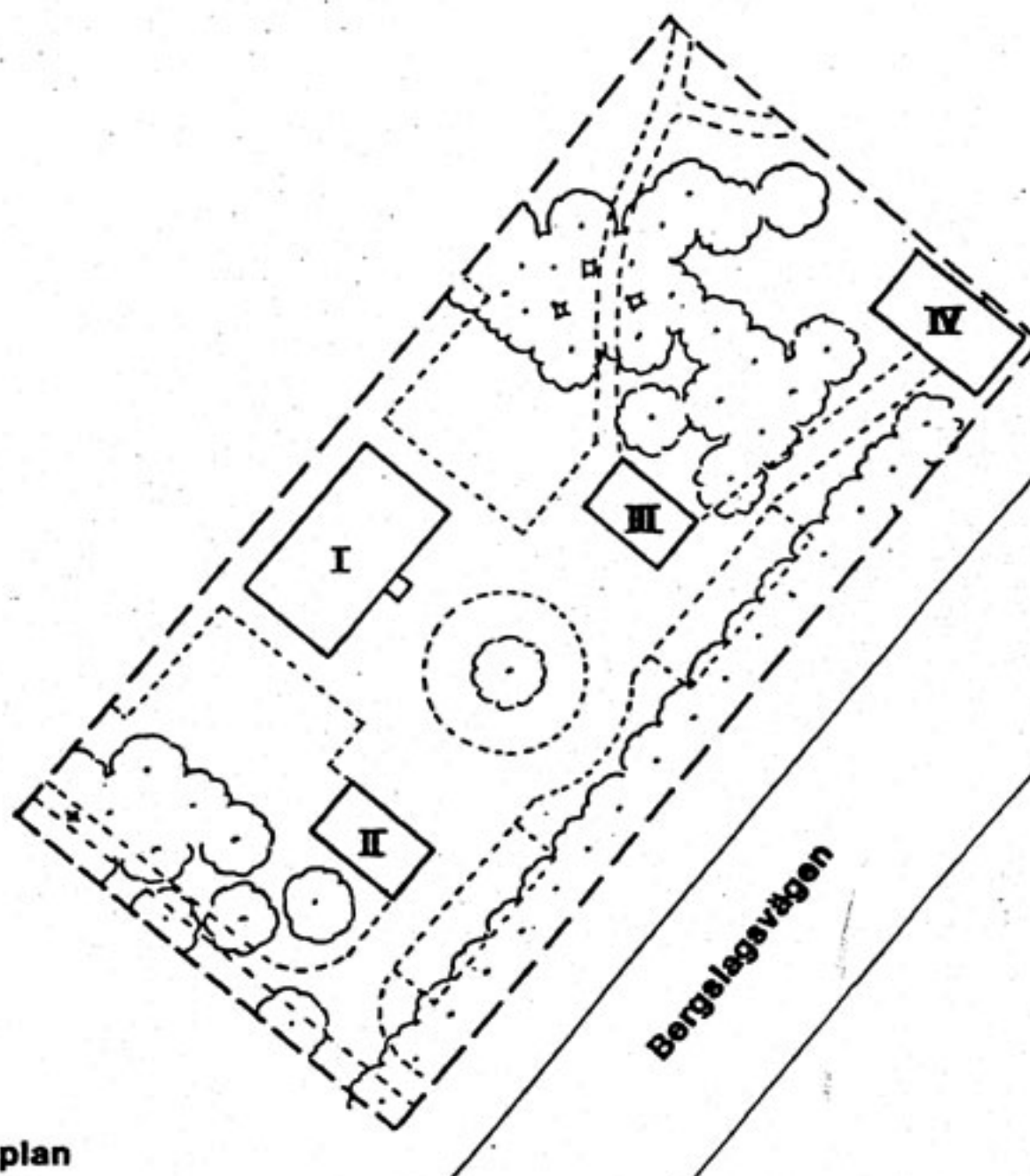

Henry Simonsson

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit länsrådet Gösta Larsson, beslutande, länsantikvarie Henry Simonsson, föredragande samt förste länsassessor Jan Pesula länsarkitekt Bengt Wignell och länslantmätare Lars Ljungquist

Kopia till
Västerås kommun, byggnadsnämnden
" kommunantikvarien
riksantikvarieämbetet, granskningsenheten, Box 5405,
114 84 Stockholm
läns museet
nordiska museet
Roger Österlund, Bokvägen 8, Hökåsen, 722 31 Västerås

Inom lsty: JE, PE, ÖLM

/SB

Situationsplan

- — — Gräns för byggnadsminne
- I Manbyggnad
 - II Bostadsflygel
 - III Bodflygel
 - IV Portlider, f.d bagar-,
bryggstuga o rättarbostad

Skala 1:1000

